

Kalvehave og omegn

Kalvehave er et af de sidste få steder i Danmark, hvor du endnu kan opleve små færger og fjordfiskere sammen med en dejlig marina. Mønbroen, eller rettere Dr. Alexandrines Bro, er en af landets smukkeste. Som en portal til Øhavet forbinder den Sjælland med Møn og danner en karakterfuld kulisser til den sydsjællandske idyl. De smalle farvande gennem Bøgestrømmen og Ulvsund kræver, at du tager søkortet frem, når du sejler hertil. Til gengæld er vinden sjældent et problem, da området næsten altid byder på smult vande, så at et par dage i Kalvehave giver sejlmuligheder til købstæder og havne næsten uanset vejret. I byen Kalvehave, indenfor få hundrede meters afstand, findes købmand, restaurant, cykelreparation, ferielejligheder, tandlæge, benzintank og gode busforbindelser til Stege og Vordingborg.

Kalvehave Havn er et godt udgangspunkt for ture ud i det fri både til fods og på cykel. Du kan følge Sydsjællandsleden langs kysten til Viemose Skov forbi gravhøje, flådeeege og besøge Bådelauget Udsigten. Herfra går turen videre gennem Viemose landsby med mulighed for en afstikker til Viemose Mølle eller Kalvehave Labyrinthpark. Du slutter af med en smuk udsigt over Grønsund ved Gl. Kalvehave og følger små stier og veje tilbage til Kalvehave Havn. På vejen ligger Kalvehave Kirke majestætisk og højt i landskabet. Du kan også tage på en længere tur i retning mod Langebæk, forbi Petersgaard Gods, gennem Langebæk Skov og til det idylliske Petersværft. Undervejs kan du tage et smut ud til Langø. En muligt udflugtsmål er også nordvestkysten af Møn og et besøg ved den velbevarede jættestue, Kong Asgers Høj.

Vær opmærksom på, at der er i perioder af året er jagt i Viemose og Langebæk Skov, som er ejet af Petersgaard Gods. Der gælder særlige regler for færdsel i private skove, som fremgår af skilte ved indgangen til skovene. Du må kun færdes i skoven fra kl. 6 om morgenen til solnedgang, og det er kun tilladt at færdes på befæstede veje og stier.

Nedenfor kan du læse mere om nogle af de seværdigheder, du kommer forbi. God tur!

Kalvehave Havn

1. Omkring 1930 var der omkring 30 erhvervsfiskere på Kalvehave Havn. I dag er der kun enkelte fiskere tilbage. Du kan stadig se sporene efter fjordfiskeriet med bundgarnspæle, fiskegarn, der hænger til tørre, og små rødmaledede garnhuse, hvor fiskerne reparerer garn om vinteren. Der bliver stadig i dag fanget rejer og ål i Stege Bugt og Ulvsund.
<http://www.vordingborg.dk/kalvehave-havn/>.

Den Gule Stald og Lindholm

2. Bygningen, kaldet "Den Gule Stald", bliver i dag brugt til diverse kulturarrangementer, kunststillinger og musikevents. Foreningen Den Gule Stald står for indretning, drift og udlejning af lokalerne. Læs mere på www.dengulestald.dk. I 1938 anlagde man "Statens Veterinære Institut for Virusforskning" på øen Lindholm, hvor man sejlede køer og andre dyr over til fremstilling af først og fremmest vaccine mod mund- og klovsyge. Kvæget blev opstaldet på Kalvehave Havn i Den Gule Stald – heraf navnet. Overfor ses en række træskure, som er rester af "Kalvehave Tang Export og Madrasfabrik", hvortil man samlede tang (ålegræs) i Koster Vig og syede tangmadrasser. I vore dage eksporterer Koster Færgegård/Camping ålegræs til Læsø til deres tangtage. Se www.moenbroen.dk.

Hotel Færgegaarden

3. Kalvehave blev oprindeligt kaldt Kalvehave Færgegård, da det var her det gamle færgeleje lå. Fra havnepladsen går man mod Hotel Færgegaarden, som blev opført i 1898, som et stateligt hotel nær endestationen for jernbanen fra Vordingborg til Kalvehave. Det fremstod i røde sten med pilastre og vinduesbuer samt elegant tårn. Dertil blev der bygget et haveanlæg med lund, hængekøjer og lysthuse vendt mod havnen. Der promeneredes standsmæssigt, damerne med parasoller, eller der blev badet fra en af hotellets egne badehuse ved stranden. Hotellet indgår i dag i et feriecenter med timeshare-lejligheder.

Viemose Skov og Hasselskoven

4. Viemose Skov består overvejende af bøgeskov iblandet enkelte nåletræs-plantninger. Desuden ses spredte bevoksninger med lærk, thuja, storbladet lind, eg og en del ahorn. Før i tiden havde skovens ejer ret til de store træer, især bøg og eg, kaldet "overskoven". Bønderne havde ret til at udnytte "underskoven", f.eks. pil, tjørn, el, naur og ikke mindst hassel. Typisk blev skoven drevet som stævningssskov. Hasselskoven var en god indtægtskilde. De lange lige kæppe blev flækket og brugt til tøndebånd – "båndkæppe". Et umætteligt behov indtil man i 1800-tallet gik over til tøndebånd af jern. I 1774 søgte Viemose Skovs nye ejer, Peter Johansen på Petersgaard, at fratage bønderne retten til underskoven for at få indtægten til båndkæppene selv. Men bønderne anlagde sag og vandt! Usædvanligt på den tid. En del af hasselskoven findes endnu, ikke så langt fra Søndre Led.

Kalvehavebanen

5. Kalvehavebanen var en 21 km lang privatbane fra Masnedsund til Kalvehave, der åbnede i 1897. Formålet med banen var at forbedre trafikforholdene til og fra Møn, hvor Kalvehave var endestation. Herfra var der færgeforbindelse til Koster på Møn. Den første køreplan indeholdt fire tog dagligt i hver retning. Efter Dronning Alexandrines Bro åbnede i 1943, blev togdriften efterhånden erstattet af busser, og banen blev nedlagt i 1959. Den karakteristiske 2-etagers stationsbygning og mange små jernbanefunktionærhuse findes endnu langs Strandvej og kan let genkendes på byggestilen.

Syvhøje og flådege

6. Midt i skoven ligger syv gravhøje kaldet "Syvhøje". Dyrhøj er den højeste med sine 33 meter. Gravhøjene vidner om, at skoven er plantet og disse har ved deres anlæggelse ligget frit med udsyn udover Stege Bugt. I skoven finder du eksemplarer af de berømte flådege. Efter tabet af den danske flåde til englænderne i 1807 beslaglagde Frederik den IV alt egnet egetræ til etablering af en ny flåde og beordrede, at der skulle plantes et antal egetræer rundt omkring i landet. Nu, godt 200 år senere, er flådeegene klar til brug!

Barkladen

7. Langs stien helt ud til vandet i Viemose Skov kommer du forbi "barkladen" ved Skovfogedboligen. Laden blev brugt til opbevaring og tørrelager for egebark. Det siges, at egetræerne skulle fældes om foråret, når egebladene var på størrelse med museører. Barken blev hevet af i strimler, som blev tørret i laden. Egebarken blev anvendt til garvning af skind og huder.

Bådelauget Udsigten

8. Bådelauget Udsigten ligger idyllisk med udsigt over vandet. Her har ligget et lille fiskerleje. Hver onsdag eftermiddag mødes bådelaugets medlemmer og reparerer gamle skibsfartøjer og fiskerbåde. De anvender datidens materialer og håndværk både hvad angår skrog, rigning såvel som beslag. Bådene skal helst have en tilknytning til området, hovedsagelig det tidligere Storstrøms Amt. Læs mere på www.baadelauget.dk.

Kalvehave labyrintpark

9. I Kalvehave Labyrintpark er der sjove oplevelser for både store og små, hvor du kan prøve forskellige labyrinter, lege og spil i det fri. Læs mere om labyrintparken og dens åbningstider på www.kalvehave-labyrintpark.dk.

Viemose landsby og Viemose mølle

10. Viemose landsby er en typisk vejby, én af Danmarks længste landsbyer med en bygade på 2-3 km. I den lille landsby fandtes der allerede i 1870'erne manufaktur- og uldhandel, og der var både andelsmejeri, bryggeri og bageri. Byen blev stationsby, da Kalvehavebanen åbnede. Du kan tage en afstikker til Viemose Mølle. En hollandsk Vindmølle med et

vingefang på 28 alen (1 alen svarer til ca. 63 cm). Den blev opført i 1860 og i 1923 blev magasinbygningen opført. I 1956 blev efter sigende vingerne taget af møllen. Der er i dag oprettet et møllelaug, hvis formål er at erhverve og eje, samt istandsætte og bevare Viemose mølle. <http://www.viemosemoelle.dk/>

Gl. Kalvehave

11. Gl. Kalvehave er en hyggelig lille landsby vest for Kalvehave med en kroget bygade og en lille havn. Som navnet antyder er byen ældre end Kalvehave. I byen ligger endnu enkelte gamle gårde, som ikke er flyttet ud. I bygaden har der ligget et par købmandsforretninger og en brugsforening, som oprindeligt blev anlagt i 1880'erne, men blev nedlagt igen. Først fra 1914 kom den nye brugsforening. Et af husene i bygaden blev i øvrigt i 1940'erne flyttet til Frilandsmuseet og genopført.

Kalvehave Kirke

12. Kalvehave Kirke har en smuk beliggenhed med udsigt over Ulvsund mellem havnebyen Kalvehave og Gl. Kalvehave. Ifølge et sagn fandt man ud af, hvor kirken skulle ligge ved at binde 2 stude sammen og slippe dem løs om aftenen og det sted, hvor man fandt dem igen om morgenen skulle kirken bygges. Et par hundrede meter nordøst for kirken fandtes tidligere en helligkilde. Kirken er opført omkring 1225-1250. Tårnet er bygget i gotisk tid i 1300 til 1500. Altertavlen er et træskærearbejde i højrenæssance. Den mod nord liggende udbygning er fra det 17. Århundrede og synes at have været et særskilt kirkerum. Det blev i lange tider kaldet for "soldaterkirken". I dag er denne tilbygning en del af selve kirkerummet. Kirken fungerer som vejkirke. <http://danmarkskirker.natmus.dk/praestoe/kalvehave-kirke/>.

Gl. Kalvehave havn

13. Havnen har været hjemsted for mange erhvervsfiskere, der landede især ål til de 2 røgerier, der tidligere lå ved havnen, og som gav beskæftigelse til en del mennesker frem til 1950'erne. I dag er røgerierne for længst nedlagt, og det er næsten slut med erhvervsfiskeriet, men en del fritidsfiskere og små lystsejlere holder til i den idylliske lille havn. Et shelter ligger ud til vandet, og der findes en pontonbro for anløb af kajaker.

Petersgaard Gods

14. Petersgaard Gods var oprindeligt et ryttergods, som blev solgt ved auktion i 1774 til en storkøbmand Peter Johansen. Den hvide hovedbygning er opført i nyklassicistisk stil i 1776-1780. Til Det Petersgaardske skovdistrikt består af et jordtilliggende på 1050 ha. Godset ejer en del skove beliggende langs med Storstrømmen, Ulvssund og Bøgestrømmen. <http://www.petersgaard.dk/>

OBS!

15. OBS! Krydsning af hovedvej. Det anbefales at trække cyklen på denne strækning på 220 meter.

Langø

16. Langø er 3 km lang og 800 meter bred. I 1771 lå der fire bebyggelser midt på øen, hvoraf de 3 var gårdbrug omgivet af deres kålhaver og med tofterne. Siden spredte udskiftningen gårdene ud over øen. I 1918 købte frøavler og eksportør V. Erhard Frederiksen fra Lolland øens 3 gårde: Strandgården, Stengården og Langøgård på øens sydvestlige spids. En samlet ejendom på i alt 123 ha. Købet betød tilførsel af ny kapital, intensiveret drift og flere i arbejde. Langø blev gjort landfast med Sjælland med anlæggelsen af en dæmning.

Senere blev øen solgt til et overlægepar på Vordingborg Sygehus. Der blev anlagt gartneri og 10 tønder land frugtplantage. I dag er Langø privatejet, men færdsel er tilladt på de anlagte veje og stier. På øen er der flere levende hegn, småskove og vildtremiser.

Skalkenæs

17. På den sydvestlige spids ved Skalkenæs er der en flot udsigt mod Farøbroerne. Hovedet når op i 11 meters højde. Her lå Langøgård, nu er der kun resterne af fundamentene tilbage. Der er gode chancer for at se havørn.

Støjleplads

18. Her overvintrede indtil 1814 flådens kanonbåde fra omkringliggende forter. Ophalingssslidskerne er forsvundet, men man kan stadig se rester af spunsvægge stikkende op langs strandkanten.

Officershuset

19. Officershuset blev bygget i 1807 af admiralitetet som bolig for den officer, der havde overkommandoen over strandvagterne. Strandvagterne holdt opsyn med og bevogtede kysterne ved de sydlige skove. Huset er siden udvidet og moderniseret, og anvendes i dag som sommerbolig. Det er ejet af Petersgaard Gods.

Petersværft

20. Opkaldt efter godsejer Peter Johansen, der i 1778 opførte et skibsværft her. Han ønskede en større beskæftigelse i området samt mulighed for at være med til at erstatte de orlogsskibe, der var taget af englænderne efter krigene i starten af 1800-tallet. I perioden 1807-1814 blev værftet udset til flådebase og værft for genopbygning af den danske flåde. I løbet af skibsværftets aktiviteter byggedes 2 linieskibe, en galease og nogle kaperskuder. I en periode boede der ca. 70 familier i området omkring Petersværft. I dag er det kun Barkladen som er tilbage af bygningerne. Fra havnen er der ligeledes gode chancer for at se havørn.

Langebæk Gaard

21. Oprettet i 1774. Store dele af ejendommen hørte indtil da til Vordingborg Ryttergods. Til ejendommen hører en landskabshave i engelsk stil, som er åben for publikum 3 gange hver sommer. <http://www.langebaekgaard.dk/>

Langebæk landsby

22. Langebæk deler sig i to dele, den gamle Langebæk by og den nyere del, hvor stationen lå. Midt i Langebæk by ligger nogle gamle bindingsværkhuse, hvoraf nogle er bygget af kampesten og andre af kridtsten. Der har været en del forskellige virksomheder og en købmandshandel. Der findes en præstegaard og en gammel lægebolig i landsbyen.

Dronning Alexandrines Bro, 1943

23. Broen blev bygget under 2. Verdenskrig og indviet i 1943 i overværelse af dronning Alexandrine og kronprinseparret. Den er 746 meter lang med en gennemsejlingshøjde på 26 meter. Den erstattede den tidligere færgerute "Kalvehave-Koster". Et vandrefalkepar holder til ved broen.

Camping og Kajakhotel

24. 120 campingpladser samt teltpladser for cyklister, vandrende og kajakfolk. Udlejning af kajakker. <http://www.moenbroen.dk/index.php/en/> og <https://kajakhotelmoenbroen.com>.

Kostervig

25. Indtil 1872 lå der tre øer i farvandet mellem Sjælland og Møn: Koster, Egholm og Borren. Farvandet, Koster Vig, var ret lavvandet, og afstanden mellem øerne og til Møn var ganske kort. På dette tidspunkt ville man gerne indvinde nyt landbrugsland og idéen opstod til at forbinde øerne med hinanden og med Møn ved hjælp af diger, og derefter pumpe vandet væk.

I 1872 begyndte man arbejdet på det første dige mellem Koster og Egholm. Et stort arbejde udført af lokale og tilrejsende med skovl, trillebør og hestevogn. Stormfloden i 1872

ødelagde alt arbejdet på diget, og selskabet gik konkurs. I foråret 1873 startede man forfra med ny kapital. Kautionen viste sig at være falsk, så endnu en gang gik selskabet konkurs. Det bliver dog ret hurtigt genetableret med nye folk, og i 1874 er digebyggeriet færdigt, og tørlægningen kan begynde. De store mængder vand blev pumpet ud ved hjælp af et lokomobil, en dampmaskine på hjul. Et system af grøfter blev gravet for at lede vandet bort.

Kong Asgers Høj

26. Et af Danmarks flotteste og mest velbevarede jættestuer fra bondestenalderen for omkring 5.200 år siden. Smukt beliggende og med en fantastisk udsigt. Jættestuen er blandt Danmarks største med et gravkammer på 10 x 2 meter og en gang på 7,5 meter. 19 bæresten understøtter de 7 kæmpemæssige dæksten, som danner loft i kammeret. Det er muligt at kravle ind i det imponerende gravkammer.

Der blev foretaget en skattegravning i jættestuen i 1839, men man fandt kun få oldsager, som er overleveret til Nationalmuseet. Jættestuen blev fredet gennem den frivillige overenskomst i 1861. <http://www.fortidsmindeguide.dk/Kong-Asgers-Hoej.508.0.html>